

Гуманітарні проблеми сучасності
Кафедра філософії та міжнародної комунікації
Гуманітарно-педагогічний факультет

<i>Лектор</i>	Горбатюк Тарас Віталійович
<i>Семестр</i>	2
<i>Освітньо-науковий ступінь</i>	phD доктор філософії
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	5
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	30 (20 год лекцій, 20 год семінарських занять)

Загальний опис дисципліни

Вивчення курсу «Глобальні проблеми сучасності» є важливою складовою інтелектуального розвитку науковця і сприяє розумінню сутності сучасних гуманітарних проблем та їх впливу на формування світогляду суспільства XXI століття. Цей курс допомагає прояснити роль гуманітарних чинників у формуванні глобальних проблем в реаліях планетарного соціуму. Осмислення та вивчення особливостей формування глобальних проблем дає можливість зрозуміти причини та закономірності процесів, які визначають принципи взаємодії у міжнародному, міжкультурному, міжрелігійному та політичному дискурсі.

Дисципліна «Глобальні проблеми сучасності» базується на здобутках філософії, соціології, релігієзнавства, філософії культури, історії культури, етнографії, політології, геополітики, конфліктології, екології тощо, які формують концептуальну та методологічну основу для розуміння складаних та динамічних світоглядних та соціокультурних перетворень сучасності.

Мета дисципліни «Глобальні проблеми сучасності» – формування у слухачів світоглядно-теоретичних основ розуміння феномену глобальних проблем, як одного з визначних факторів, що характеризують розвиток та взаємодію міжнародного соціуму.

Теми лекцій:

- Тема 1.** Теоретичні та практичні аспекти глобальних проблем сучасності
- Тема 2.** Гуманітарні аспекти глобальної безпеки
- Тема 3.** Глобальні проблеми породжені міжнародними та геополітичними конфліктами
- Тема 4.** Світова політика як сфера прояву глобальних проблем
- Тема 5.** Глобальні проблеми породжені науково-технічним розвитком
- Тема 6.** Екологічні та природо-соціальні глобальні проблеми сучасного соціуму.
- Тема 7.** Культурно-цивілізаційні фактори у формуванні та вирішенні глобальних проблем сучасності
- Тема 8.** Релігійні фактори у формуванні та вирішенні глобальних проблем сучасності
- Тема 9.** Гуманітарні чинники реалізації прав людини: міжнародний аспект
- Тема 10.** Роль міжнародних організацій в розв'язанні глобальних проблем сучасності

Теми занять:

(семінарських, практичних, лабораторних)

1. Глобальні проблеми сучасності: теоретичні та практичні аспекти
2. Гуманітарні аспекти глобальної безпеки
3. Глобальні проблеми породжені міжнародними та геополітичними конфліктами
4. Світова політика як сфера прояву глобальних проблем

5. Глобальні проблеми породжені науково-технічним розвитком
6. Екологічні та природо-соціальні глобальні проблеми сучасного соціуму.
7. Культурно-цивілізаційні аспекти у формуванні та вирішенні глобальних проблем сучасності
8. Релігійні аспекти у формуванні та вирішенні глобальних проблем сучасності
9. Гуманітарні чинники реалізації прав людини: міжнародний аспект
10. Роль міжнародних організацій в розв'язанні глобальних проблем сучасності

Список рекомендованої літератури:

Основна:

1. Байков А.А. Сравнительная интеграция. Практика и модели интеграции в зарубежной Европе и Тихоокеанской Азии / Отв. ред. А.Д. Богатуров. М.: НОФМОАспект Пресс, 2012. — 256 с
2. Бебик В. М., Шергін С. О., Дегтерьова Л. О. Сучасна глобалістика: провідні концепції і модерна практика. – К.: Університет «Україна», 2006. – 208 с.
3. Бернадський Б. В. Міжнародні конфлікти: курс лекцій / Б. В. Бернадський. — К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. — 366 с.
4. Бжезінський З. Велика Шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи / Збігнев Бжезінський. — Львів: Лілея-НВ, 2000. — 223 с.
5. Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство / Пер. з англ. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 203 с
6. Білецька Т. В., Ігнат'єва Т. В. Міжнародні конфлікти сучасності: теорія і практика аналізу: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський, 2020. 50 с.
7. В.В. Могилевцев Соціальна природа релігійного конфлікту. Наука. Релігія. Суспільство. 2012, № 3 – С. 63-68.
8. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуации в современном мире / Пер. с англ. – СПб.: Изд-во «Университетская книга », 2001 – 415 с.
9. Горбатюк Т.В., Данилова Т.В. Теорія цивілізацій та гуманітарні проблеми людства. - Київ-Ніжин: Видавець Лисенко М.М., 2015. – 640 с.
10. Горбатюк Т.В., Данилова Т.В., Матвієнко І.С., Самарський А.Ю. Людина і багатовимірність її світів (до 60-річчя кафедри філософії НУБіП України). - Київ: Міленіум, 2017. – 317 с
11. Горбатюк Т.В., Данилова Т.В., Самарський А.Ю. Світ як транзитне мегасуспільство: цивілізаційний, культурний, науковий виміри. - Київ: «Медінформ», 2016. – 408 с.
12. Горбатюк Т.В., Лук'янець В.С., Самарський А.Ю., Чекаль Л.А. Людина, наука, техніка: світоглядний аспект. – К: «Міленіум» – 2017. – 317 с
13. Дністрянський М. С. Геополітика: навчальний посібник / М. С. Дністрянський – Львів: ЛНУ, 2011. – 436 с
14. Донеллі Д. Права людини у міжнародній політиці / Д. Донеллі. — Л.: Кальварія, 2004. — 280 с
15. Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Пер. з фр. – К.: Основи, 1995. – 903 с.
16. Здіорук С.І. Гуманітарна політика Української Держави в новітній період: Монографія. – К.: НІДС, 2006. – 403 с.
17. Зінько С. Ю. Іслам у сучасній світовій політиці. Львів : Простір-М, 2005. 276 с
18. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. посіб. – К.:Видавничий Дім «Слово», 2012. – 720 с.
19. Киссинджер Г. Дипломатія / Пер. с англ. – М.: Ладомир, 1997. – 848 с
20. Козер Л.А. Функции социального конфликта / Козер Л.А. ; [пер. с англ. О. Назаровой ; под общ. ред. Л.Г. Ионина]. – М. : Идея-пресс: 2000. – 295 с.

21. Копійка В.В. Європейський Союз: Історія і засади функціонування: Навч. посіб. — 2-ге вид., виправ. і доп. / Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. — К., 2012. — 759 с
22. Коппель О. А., Пархомчук О. С. Міжнародні системи. Світова політика. — К.: ФАДА ЛТД, 2001. — 224 с.
23. Культура. Ідеологія. Особистість: Методолого-світоглядний аналіз / [Л. Губерський, В. Андрущенко, М. Михальченко]. — К., 2002.
24. Лук'янець В.С., Кравченко О.М., Озадовська Л.В. та ін. Світоглядні імплікації науки. К. : ПАРАПАН, 2004. — 408 с.
25. Лук'янець В.С., Кравченко О.М., Мороз О.Я. та ін. Індустрія наукових знань: вплив на соціогуманітарну сферу. К. : УкрСІЧ, 2015. — 407 с.
26. Малик Я. Й. Організація Північноатлантичного Договору: зміст і характер діяльності: навчальний посібник / Я. Й. Малик, Ю. М. Мороз. — Л.: ПАІС, 2006. — 90 с.
27. Мартиненко А. К. Міжнародні відносини 1945-1975 років: навчальний посібник / А. К. Мартиненко, Б. А. Мартиненко. — К.: Ліра-К, 2007. — 366 с
28. Международные акты о правах человека. — М. : Изд. группа Норма-Инфра, 1998. — 723 с.
29. Міжнародні відносини: Історія. Теорія. Економіка. Право: навчальний посібник / за ред. М. З. Мальського, Ю. М. Мороза. — К.: Знання, 2010. — 463 с.
30. Овчаренко С. В. Гуманітарна та культурна політика: навч. посіб. — Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2013. — 152 с.
31. Політологічний енциклопедичний словник/Упорядник В. П. Горбатенко ; За ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Гор- батенка. — К. : Генеза, 2004. — 736 с.
32. Права человека и вооруженные конфликты / Отв. ред. В. А. Карташкин. М.: Норма, 2001. 384 с.
33. Рудюк С.П. Міжнародне гуманітарне право. Конспект лекцій. — К.: МО України, 2004. — 201 с.
34. Скуратівський В. А. Основи соціальної політики / В. А. Скуратівський, О. М. Палій. — К. : МАУП, 2002. — 200 с.
35. Тикнер Дж. Мировая политика с гендерных позиций. Проблемы и подходы эпохи, наступившей после «холодной войны» / Дж. Тикнер; пер. с англ. Е. В. Бакалова [и др.]. — М.: Культурная революция, 2006. — 333 с
36. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций. М.: Изд-во АСТ, 2003. 603 с.
37. Цюрупа М. В., Дяченко В. І. Міжнародне гуманітарне право. Навчальний посібник - К.: Кондор, 2008. - 364 с.

Допоміжна

1. Африка. Региональные аспекты глобальных проблем / отв. ред. С. А. Бессонов. — М.: Наука, 1996. — 330с.
2. Битяк Ю.П., Яковюк І.В. Проект «Міжмор'я» як відображення геополітичних інтересів країн Східної Європи. Політичні та правові дисонанси в сучасних українських реаліях: зб. наук. статей (за матеріалами ХХХ Харків. політол. читан., 16 червня 2017 р.). Харків, 2017. С. 7-13.
3. Вегеш М. М., Петрінко В. С. Геополітична енциклопедія: Навчальний посібник. 2020. 676 с
4. Гаврилишин Б. До ефективних суспільств: Дороговкази в майбутнє: доповідь Римському Клубові. — Вид. 3-тє допов. — К.: Універ. вид-во “Пульсари”, 2009. — 248 с.
5. Геополітика: енциклопедія / Є.М. Суліма та ін. Київ: Знання України, 2013. 919 с
6. Гідон Г. Нація і держава. Новий підхід до етнічних конфліктів та обмеження суверенітету. Львів: Просвіта, 1997. 136 с
7. Горбатюк Т. В. Роль мережі Інтернет у розвитку глобалізованого суспільства. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*, 2013. № 5, 146-149.

8. Горбатюк Т. В. Вплив технологій генної інженерії на трансформацію соціуму: світоглядний аспект. Науковий журнал «Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія». 2019. - № 10(4) – С. 104-110. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/hspedagog2019.04.104>
9. Горбатюк Т. В. Ризики та перспективи сучасного глобалізованого світу. Науковий журнал «Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія». 2020. - № 11(4) – С. 90-104. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/hspedagog2020.04.090>
10. Дергачев В. А. Цивилизационная геополитика (Большие многомерные пространства). Одесса: ИПРЭЭИ НАНУ, 2003. 262 с.
11. Європейський Союз: історія і засади функціонування: навч. посіб. / В.В. Копійка, Т.І. Шинкаренко; за ред. Л.В. Губерського. — 2-ге вид., виправл. і доповн. — К.: Знання, 2012. — 759 с.
12. ЄВРОПЕЙСЬКА КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ І ОСНОВНИХ СВОБОД ЛЮДИНИ 1950 //Юридична енциклопедія: В 6 томах. / Редколегія:Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та інші. — К. : «Українська енциклопедія», 1998
13. Лук'янець В.С. NBICS-технологічна цивілізація: обрії майбутнього. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Гуманітарні студії». 2014. - № 203(1). – С. 74-80.
14. Лук'янець В.С. Глобалізація. Технонаука.«Зловещее изменение мира». Збірник наукових статей "Людина і культура в умовах глобалізації" – К. : ПАРАПАН, 2003. – 400 с.
15. Лук'янець В.С. Постмодернистское мышление–мышление XXI века? Totallogy. Постнекласичні дослідження.– 1996, С. 239-257.
16. Лук'янець В.С. Гуманизм и ирония будущего. - <http://transhuman.ru/en/node/589>
17. *Мартинов. А. Ю.* Загальна декларація прав людини 1948 // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. — К. : Наук. думка, 2005. — Т. 3 : Е — Й. — С. 189.
18. Примаков Е. М. Мир после 11 сентября и вторжения в Ирак / Е. М. Примаков. — Запорожье: Премьер, 2004. — 192 с.
19. Суспільний розвиток та соціально-гуманітарна політика держави : навч. посіб. / Руденко О. М., Усаченко Л.М., Вітер Д. В., Канавець М. В. – К. : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2013. – 168 с.
20. Ципенда М.М. Суверенні держави світу: суспільно-географічний довідник / М.М. Ципенда. – Чернівці: Чернівець. Нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. – 226 с

Інформаційні ресурси

1. BRICS Alliance - <http://iabrics.org>
2. Акулов С. Міжнародні миротворчі операції як політичний інструмент врегулювання воєнно-політичних конфліктів [Електронний ресурс] / С. Акулов. — Режим доступу: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=38&c=735>
3. Арістова А.В. Релігійні конфлікти в перехідних європейських суспільствах: природа, динаміка, вплив на релігійно-суспільні процеси [Електронний ресурс] / А.В. Арістова. – К., 2008. – Режим доступу : <http://www.bestreferat.ru/referat-115810.html>
4. Бех В. П. Гуманітарна політика держави – засіб досягнення злагоди в громадянському суспільстві [Електронний ресурс] / В. П Бех // Український центр політичного менеджменту. – Режим доступу : <http://www.politik.org.ua/vid/>.
5. Бжезинский З. Геостратегия для Евразии. Краткосрочные и долгосрочные цели политики США в этом регионе. Независимая газета. 1997. 24 октября. URL: <http://historic.ru/books/item/f00/s00/z0000004/st04.shtml>.

6. Білошицький С. Є. ООН у системі глобального управління: перспективи реформування і демократизації [Електронний ресурс] / С. Є. Білошицький. — Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2010_30/Gileya30/P15_doc.pdf.
7. Всесвітня організація охорони здоров'я - <https://www.who.int/>
8. Гуманітарна політика Української Держави в новітній період Монографія, 2006 рік <http://old.niss.gov.ua/book/Zdioruk2/index.htm>
9. Гуманітарна політика як мультиплікатор соціального капіталу Української Держави. Національний інститут стратегічних досліджень <http://www.niss.gov.ua/articles/900/>
10. Європейський Союз - <https://europa.eu/>
11. Журнал «Актуальні проблеми міжнародних відносин». - <http://journals.iir.kiev.ua>
12. Інститут світової економіки і міжнародних відносин (ІСЕМВ) НАН України. - <http://www.iweir.org.ua>
13. Копенгагенський інститут досліджень проблем миру (COPRI- Copenhagen peace research institute). - <http://www.pdgs.org.ar/institutions/ins-dinamarca1.htm>.
14. Міжнародний валютний фонд - <https://www.imf.org/>
15. Мошняга В. П. Гуманитарная деятельность международных организаций в современном мире// Информационный гуманитарный портал «Знание. Понимание. Умение» / №3. - 2011. - http://www.zpu-journal.ru/e-zpu/2011/3/Moshniaga_Humanitarian_Activity/
16. НАТО - <https://www.nato.int/>
17. Овчаренко С.В. Гуманітарна та культурна політика. - <http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/ovcharenko.pdf>
18. Організація Об'єднаних Націй. – <http://www.un.org>
19. Погорська І. Неурядові організації в зовнішній політиці США [Електронний ресурс] / І. Погорська. — Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/861/>
20. Токар О. Є. Концептуальні засади зовнішньої політики США у пост біполярному світі [Електронний ресурс] / Токар О.Є., Шукатка М.Б. — Режим доступу: <http://intkonf.org/tokar-oe-shukatka-mb-kontseptualni-zasadi-zovnishnoyi-politiki-ssha-upostbipolyarnomu-sviti/>
21. Центр дослідження міжнародних відносин. - <http://edu.cirs.kiev.ua>
22. ЮНЕСКО – <http://www.unesco.org/>
23. ЮНІСЕФ - <https://www.unicef.org/>